

Trgovačkog zakona nastupa dvojaka pravna predmnjeva: a/ da je brodar predao teret u onom stanju kako je on opisan u teretnici, i b/ da se - u slučaju utvrđenja gubitka ili oštećenja robe - dotična šteta ima pripisati okolnostima za čije posljedice brodar ne odgovara. Primjenu propisa iz § 611, stava 3 Trgovačkog zakona ne isključuje činjenica da je u teretnicu bila unesena klauzula o primjeni odredaba Carriage of Goods by Sea Acta. Kako je ova klauzula unesena u teretnicu u interesu samog broдача, to se baš zbog toga ne može braniti stajalište da bi primjena propisa sadržanog u § 611, stavu 2. Trgovačkog zakona, koji propis je za broдача i njegov pravni odnos spram njemačkih korisnika prijevoza još i povoljniji, smjela biti isključena.

Medjutim, i u slučaju kad bi se odredba iz čl.III, tačke 6 Carriage of Goods by Sea Acta smatrala isključivo primjenjivom, i tada bi primalac tereta sam snosio svu štetu, jer se čas "of the removal of the goods into the custody" primaoca, ili "of the delivery by the carrier of the goods", na koji se predmnjeva predviđena u čl.III, tački 6 i odnosi, ne može - u slučaju iskrcavanja tereta od samoga primaoca - smatrati završetkom, već nasuprot tome početkom iskrcajnih operacija.

Predmnjeva sadržana u čl.III, tački 6, koja dolazi do primjene zbog činjenice da u odredjenom roku nije bio uložen pismeni prigovor, samo opravdava dokaz p r i m a f a c i e da je teret, u času kad je primalac pristupio njegovom iskrcavanju, bio u onom stanju kako je opisano u teretnici.

Uostalom, ne postoji r a t i o l e g i s koji bi smjerao na to da broдача učini odgovornim za štete na teretu, koje bi učinio ili izazvao primalac prigodom od njega samoga izvršenom iskrcavanju tereta.

/JTI, 1965, str.387/

E.D.

ZEMALJSKI SUD, Hamburg

Presuda od 17.VII 1964.

Prijevoz stvari morem - Računanje stojnica kad postoji klauzula o suboti po podne - Primjena prava

Tužitelj - brodar sklopio je 2.XII 1963. ugovor o prijevozu tereta željeznih otpadaka. U prijevoznom ugovoru odredjeno je trajanje stojnica kod iskrcaja tereta u Danskoj na dva vremenski pogodna/dana. Osim toga ugovor je sadržavao radna

klauzulu prema kojoj se subota računa samo kao pola radnog dana, ukoliko se u luci iskrcaja radi samo do podne. Spor između broдача i primaoca izbio je oko tumačenja primjenjivosti te klauzule. Tuženi, primalac tereta, tvrdi da nije prekoračio ugovorni rok trajanja stojnica i odbija plaćanje prekostojnica.

Sud je riješio spor u korist tuženog primaoca tereta. Rješavajući spor sud je najprije zauzeo stajalište da tužbu za plaćanje prekostojnica treba prosuditi prema njemačkom pravu. To proizlazi iz predmijevane volje stranaka, jer se teretnica poziva na uvjete prijevoznoga ugovora. Prijevozni ugovor zaključile su dvije njemačke stranke, na njemačkom jeziku, i odredile hamburški sud kao nadležan u slučaju spora.

Prema njemačkom pravu za dužinu trajanja i obračun stojnica treba uzimati zakonski propis, ukoliko ugovor od nje ga ne odstupa. Prema 573 i 597 HGB kao stojnice računaju se samo čitavi dani, a ne i dijelovi radnog dana. Sud je međjutim utvrdio da moderne tendencije računanja stojnica idu u pravcu računanja dijelova dana pa čak i sati. Tako se i u literaturi to stajalište njemačkog Trgovačkog zakonika smatra zastarjelim. Kod tumačenja ugovora treba dakle poći od toga da su stranke uzimale u obzir moderni razvoj i prema tome željele računati stojnice i u dijelovima dana, pa čak i sati. Da prijevozni ugovor nije sadržavao klauzulu o suboti po podne, računala bi se subota kao radni dan, jer se subota ne može smatrati blagdanom, iako se u nekim lukama radi samo do podne. Međjutim i na druge radne dane ne treba računati čitave 24 sata da budu smatrani radnim danom. Stranke su uvrstile klauzulu o suboti po podne upravo radi toga da isključe mogućnost, da se subota računa kao čitavi radni dan. Prema sadržaju te klauzule subota se računa samo kao pola radnog dana, ukoliko se u luci radi samo do podne. Ugovor u pogledu toga poziva se na mjesni običaj. U luci iskrcaja Apenrade ne radi se subotom po podne. Mjerodavno je u smislu klauzule koje su stranke uvrstile samo normalno uobičajeno radno vrijeme. Pri tome je nevažno što se u luci Apenrade u pojedinim slučajevima radilo i subotom po podne, ako su za to bili plaćeni prekovremeni sati. Zato prema klauzuli subota se računa kao pola radnog dana i primalac ne treba plaćati prekostojnice.

/Hansa, 1965, 4, str. 311/

V.F.

Bilješka. - U gornjem sporu interesantno je stajalište suda prema kojem se kritizira zastarjela odredba njemačkog Trgovačkog zakona prema kojem se stojnice računaju prema čitavim radnim danima. Moderna tendencija računanja stojnica i prema dijelovima radnog dana, na koju se sud poziva citirajući i modernu pomorsku literaturu, izražena je kod nas u Zakonu o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova u čl. 43.

V.F.